

- Vice Versa - <http://www.viceversaonline.nl> -

Het gratis 'IKEA-pakket huis' verruilen voor een betaalbare duurzame woning

Posted By [Iris Visser](#) On 27 januari 2015 @ 07:26 In [Uncategorized](#) | [No Comments](#)

^[1]De stedenbouw in Afrika kan anders en veel slimmer. Robert van Kats, architect en *urban designer* bij DASUDA, laat dat graag zien. Hij bijt de spits af als gastspreker bij de eerste *Inspiring Friday*, een initiatief van Saskia Stolz (directeur SAZZA) en Marc Broere (hoofdredacteur bij Vice Versa) om één keer per maand een vrijdagmiddagborrel met diepgang te organiseren.

Terwijl de meeste mensen toe zijn aan het weekend en wel een borrel kunnen gebruiken, vertelt Robert van Kats vol energie en

enthousiasme over innovatieve vormen van duurzame ontwikkeling in stedelijke gebieden in Afrika. Iedere laatste vrijdag van de maand nodigen Saskia Stolz en Marc Broere een inspirerende gastspreker om vanuit eigen perspectief over ontwikkelingsvraagstukken te praten. Het publiek krijgt op die manier behalve een hapje en een drankje, ook stof tot nadenken voorgeschoteld.

Deze eerste *Inspiring Friday* beginnen we gelijk met een interessant perspectief: het perspectief van een architect. Architectuur en ontwikkelingssamenwerking is niet de meest bekende combinatie. Logisch, als we Kats mogen geloven: 'het is opvallend hoe weinig Nederlandse architecten actief zijn in Afrika. De meesten verkiezen eerder het *booming Azië*.' Van Kats is niet bang om in het diepe te duiken en gelooft dat Afrika straks het nieuwe Azië zal zijn. Hij richtte mede de *Dutch Alliance for Sustainable Urban Development in Africa* (DASUDA) op, een organisatie die streeft naar duurzame stedelijke ontwikkeling in Afrika met behulp van lokale partners. Tegelijkertijd krijgt hij regelmatig opdrachten van Nederlandse private bedrijven of de overheid, waaronder zogenaamde Lofthomes, waar hij ook geen nee tegen zegt.

Investeren in kwaliteit van huizen en in de leefomgeving

Op één van de eerste dia's die Van Kats laat zien, kijken we tegen een aantal zilverkleurig gegolfd blikken muren aan in Kaapstad, Zuid-Afrika (zie foto). Er zijn geen ramen te zien. 'Dat ligt aan het perspectief, aan de andere kant zit één raam en één deur,' zegt Van Kats. Die ene deur en het raam zijn echter geen reden om een 'huis' als dit goed te keuren. Van Kats is dan ook kritisch en stelt een aantal retorische vragen: 'Wil je hier wel wonen? Is het wel efficiënt en duurzaam?'

De overheid probeert de belofte waar te maken om iedereen te voorzien van een huis. 'Ze geven gratis huizen weg of je hebt voor 2500\$ een soort IKEA-pakket van je huis'. Maar volgens Van Kats kun je veel beter investeren in kwaliteit van huizen en in de leefomgeving. 'Deze blikken huizen zijn gemaakt van golfplaten met een slechtere kwaliteit dan de meest belabberde golfplaat die je in Nederland tegenkomt. Ze roesten binnen *no time* weg.' Van Kats is van mening dat het niet zoveel zin heeft om huisjes beschikbaar te stellen die snel instorten en de overheid zich beter kan richten op duurzamere woningen, met de consequentie dat er minder mensen van profiteren.

In een volgende dia zien we een plan van huizen die er kwalitatief veel beter uitzien dan de gammele golfplaat huisjes, maar ze staan hutje mutje op elkaar. 'Dit gebeurt als je de plannen overlaat aan ontwikkelaars', vertelt Van Kats, 'er zit zo goed als geen afstand

tussen de huizen; ze houden totaal geen rekening met de leefomgeving'. Behalve kwalitatieve, duurzame huizen is het dan ook zaak om aandacht te besteden aan de leefomgeving.

Integraal samenwerken

Om te zorgen voor kwalitatieve huizen en een fijne leefomgeving, wil de *Dutch Alliance for Sustainable Urban Development in Africa* (DASUDA) zo goed mogelijk samenwerken met lokale partijen. DASUDA ondersteunt overheden, ngo's, financiële instituties en stedenontwikkelaars in Afrika met het realiseren van een stedelijke ontwikkeling die zowel duurzaam als winstgevend is en aansluit bij waar lokaal vraag naar is. Dit doen zij door advies te geven en duurzame strategieën te bedenken die rekening houden met alle aspecten die bij stedelijke ontwikkeling komen kijken: van water en energie tot infrastructuur en mobiliteit.

'Vaak wordt geoordeeld dat er te weinig kennis zou zijn in Afrika. Dat is onterecht, want er zijn veel hoogopgeleide architecten, er is alleen een gebrek aan integraliteit binnen samenwerkingsverbanden. De academici zijn er, de praktijk van de stedenbouw is alleen heel erg onderontwikkeld.' Van Kats pleit daarom voor integrale samenwerking, waarbij kennis – van voorbereiding tot uitvoering – wordt gedeeld. Zo kan hightech kennis uitstekend gecombineerd worden met traditionele technieken, 'Er is veel kennis hoe je slim bouwt en hoe de natuurkunde daarbij helpt, maar er moet bijvoorbeeld ook nagedacht worden over het buitenhouden van de warmte.'

'Ik ben maar een architect'

Al snel kwam Van Kats erachter hoe cruciaal samenwerkingsverbanden voor duurzame stedelijke ontwikkeling. Als architect liep hij tegen allerlei problemen aan die hij als architect alleen niet kon oplossen. Soms leek hij wel de verwachtingen te scheppen alsof hij dat kan. Zo vroeg een Afrikaanse minister hem: 'Kun je ook de verkeerssituatie veranderen?' Van Kats lacht, 'Nee ik ben maar architect'. Wat overigens niet wegneemt dat deze architect er wel oog voor heeft. Van Kats laat een beeld zien van een weg waar het verkeer vast staat. 'Kijk, er zijn geen voetpaden, waardoor mensen genoodzaakt zijn om zich met een rijvoertuig te verplaatsen. Lopen is te gevaarlijk.'

En er zijn nog meer problemen. Zoals water. Van Kats: 'mensen wonen bijvoorbeeld maar op één verdieping, omdat de onderste verdieping onder water staat,' vertelt hij terwijl we een half onderwater gelopen huis zien. 'In de sloppenwijk in Lagos, Nigeria, lijken de mensen slimmer om te gaan met de overstromingen: hun huizen staan op palen.' Ook hier stelt Van Kats vragen bij: 'Is dit wel zo slim als de grondcondities zeer slecht zijn? Het is moeilijk om een goede fundering te maken en bovendien proberen mensen hun fundering onder water te verstevigen zonder enige duikuitrusting.'

Naast de illegale huisjes en de golfplaten 'IKEA-pakket' huisjes van de overheid zijn we nog niet klaar met huizen van slechte kwaliteit. Er bestaan projecten waarbij huizen worden gebouwd die binnen de kortste keren weer instorten. 'Hoe kan het dat een Wereldbank zo'n slecht project financiert?' vraagt Van Kats zich af. Uit één van de antwoorden daarop kwam Van Kats te weten dat er wel controle is tijdens de voorbereiding van het project, maar deze vrijwel stopt bij de uitvoering. Een goede samenwerking gaat verder dan alleen de voorbereiding.

Geld is geen probleem?

Robert van Kats laat graag zien wat wel mogelijk is. Om zijn doelen te realiseren, neemt hij verschillende rollen aan. Voor het ene project zet hij de pet op van een villa-architect, voor projecten in Afrika zet hij weer een andere pet op. Doordat hij werkt voor verschillende doelgroepen met een variërend budget, is het mogelijk om de winst die hij haalt uit projecten voor de hogere- en middenklasse ten goede te laten komen voor projecten voor de armere bevolkingsgroepen. De winsten die hij uit Nederlandse projecten haalt zijn vooral belangrijk voor het investeren in de Afrikaanse business.

Desondanks is overheidssubsidie, zoals het *Dutch Good Growth Fund* (DGGF), een fonds wat Nederlandse MKB-ondernemers die zaken willen doen in ontwikkelingslanden ondersteunt, van harte welkom. Hij is wel kritisch op het DGGF: 'het is meer een garantie van de overheid dan een subsidieregeling, want het gaat uiteindelijk om een lening. Weliswaar een lening met interessante voorwaarden maar je moet eerst bij een bank hebben aangeklopt én een afwijzing om te lenen hebben gekregen voordat je in

aanmerking komt voor het DGGF. Als je business plan goed is geloof ik ook in financiering van een bank.'

Duurzame projecten voor stedenontwikkeling in Afrika vereisen veel creativiteit en een goede samenwerking als het gaat om de balans tussen kwaliteit en betaalbaarheid, inrichting van de leefomgeving, klimaatbestendigheid en financiering. 'Een villa bouwen is veel makkelijker dan duurzame sociale woningen realiseren.' Maar dat weerhoudt Van Kats niet om zich volop in te zetten voor de slimme verduurzaming van de Afrikaanse stedenontwikkeling.

Meer weten over het werk van Robert van Kats? Kijk op www.dasuda.nl ^[2] en www.bkvv.nl ^[3]

Article printed from Vice Versa: <http://www.viceversaonline.nl>

URL to article: <http://www.viceversaonline.nl/2015/01/het-gratis-ikea-pakket-huis-verruilen-voor-een-betaalbare-duurzame-woning/>

URLs in this post:

[1] Image: <http://www.viceversaonline.nl/2015/01/het-gratis-ikea-pakket-huis-verruilen-voor-een-betaalbare-duurzame-woning/olympus-digital-camera-11/>

[2] www.dasuda.nl: <http://www.dutchalliance.blogspot.nl/>

[3] www.bkvv.nl: <http://www.bkvv.blogspot.nl/>

Copyright © 2010 Vice Versa - vakblad over ontwikkelingssamenwerking. All rights reserved.